

॥ ४ ॥ तेषां दर्भाणामेव चीराणि वल्कलानि यैः प्रजाः संवीताः तान्येव परिधानीयानि शयनानि चेत्यर्थः ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ध्वजभंगस्तोरणादिना ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥

अरुष्टपच्या पृथिवी आसीद्वैन्यस्य कामधुक् ॥ सर्वाः कामदुघागावः पुटके पुटके मधु ॥ ४ ॥ आसन् हिरण्मया दर्भाः सुखस्पर्शाः सुखावहाः ॥ तेषां चीराणि संवीताः प्रजास्तेष्वेव शेरते ॥ ५ ॥ फलान्यमृतकल्पानि स्वादूनि च मधूनि च ॥ तेषामासीत्तदाहारो निराहाराश्चना भवन् ॥ ६ ॥ अरोगाः सर्वसिद्धार्थमनुष्याद्यकुतो भयाः ॥ न्यवसंत यथा कामं दक्षेषु च गुहासु च ॥ ७ ॥ प्रविभागो नराणां पुराणां चाभवत्तदा ॥ यथा सुखं यथा कामं तथैतामुदिताः प्रजाः ॥ ८ ॥ तस्य संस्तंभिता ल्यापः समुद्रमभियास्यतः ॥ पर्वताश्च दुर्गध्वजभंगश्चना भवत् ॥ ९ ॥ तं वनस्पतयः शैला देवा सुरनरो रगाः ॥ सप्तर्षयः पुण्यजना गंधर्वाप्सरसोऽपि च ॥ १० ॥ पितरश्च सुखासीनमभिगम्येदमब्रुवन् ॥ सघ्राडसि क्षत्रियो सिराजा गोमापितासिनः ॥ ११ ॥ देव्यस्मभ्यं महाराज प्रभुः सन्नीप्सितान्वरान् ॥ यैर्वयं शाश्वती स्तृणीर्वर्त्तयिष्यामहे सुखं ॥ १२ ॥ तथेत्युक्त्वा पृथुर्वैन्यो गृहीत्वा जगबंधनुः ॥ शरांश्चाप्रतिमान् घोरांश्चिंतयित्वा ब्रवीन्महीं ॥ १३ ॥ एत्येहिवसुधेक्षि प्रक्षरैभ्यः कांसितं पयः ॥ ततो दास्यामि भद्रं ते अन्नं यस्य यथेप्सितं ॥ १४ ॥ वसुधो वाच दुहितृत्वेन मां वीरसंकल्पयितुमर्हसि ॥ तथेत्युक्त्वा पृथुः सर्वविधानमकरो द्वशी ॥ १५ ॥ ततो भूतनिकायास्तां वसुधां दुदुह्यत्तदा ॥ तां वनस्पतयः पूर्वमुत्तस्थुर्दुधुक्षवः ॥ १६ ॥ सातिष्ठत्सलावत्संदोग्धपात्राणि चेच्छती ॥ वत्सो भूत्पुष्पितः शालः प्लक्षो दोग्धाभवत्तदा ॥ १७ ॥ छिन्नप्ररोहणं दुग्धपात्रमौदुंबरं शुभं ॥ उदयः पर्वतो वत्सो मेरुर्दोग्धामहागिरिः ॥ १८ ॥ रत्नान्योषधयो दुग्धपात्रमश्ममयंतथा ॥ दोग्धाचासीत्तदा देवो दुग्धमूर्जस्करं प्रियं ॥ १९ ॥ असुरा दुदुह्युर्मायामामपात्रे तु ते तदा ॥ दोग्धाद्विमूर्धा तत्रासीद्वत्सश्चासीद्विरोचनः ॥ २० ॥ रुषिं च सस्यं च नरा दुदुह्युः पृथिवी तले ॥ स्वायं भुवो मनुर्वत्सस्तेषां दोग्धाभवत्पृथुः ॥ २१ ॥ अलाबुपात्रे च तथा विषं दुग्धावसुंधरा ॥ धृतराष्ट्रो भवद्दोग्धातेषां वत्सस्तु तक्षकः ॥ २२ ॥ सप्तर्षिभिर्ब्रह्म दुग्धा तथा चाक्लिष्टकर्मभिः ॥ दोग्धा बृहस्पतिः पात्रं छंदो वत्सश्च सोमराट् ॥ २३ ॥ अंतर्धानं चामपात्रे दुग्धा पुण्यजनैर्विराट् ॥ दोग्धा वै श्रवणस्तेषां वत्सश्चासीद्वृषध्वजः ॥ २४ ॥ पुण्यगंधान् यद्रपात्रे गंधर्वाप्सरसोऽदुहन् ॥ वत्सश्चित्ररथस्तेषां दोग्धा विश्वरुचिः प्रभुः ॥ २५ ॥ स्वधारं जतपात्रेषु दुदुह्युः पितरश्च तां ॥ वत्सो वैवस्वतस्तेषां यमो दोग्धांतकस्तदा ॥ २६ ॥ एवं निकायैस्तैर्दुग्धापयोभीष्टं हि सा विराट् ॥ यैर्वर्त्तयंतितेत्यद्यपात्रैर्वत्सैश्च नित्यशः ॥ २७ ॥

॥ १८ ॥ दोग्धेति चाद्वत्सोऽपि देव एव प्रियं दुग्धं पात्रमप्यर्थान्मन एवेति कल्प्यं यथांतराद्वा वत्सपात्रे ज्ञेये एव मन्यत्रापि ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ विराट् पृथिवी ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥